

ESCRITS

10

DOS CONTES

per Miquel VILARDELL I MOLSOA*

UN O ALTRE ENTERRARÀ L'ÚLTIM

Diumenge, 17 de novembre

Avui, després de dos dies, ha vingut l'Eduard a casa. Jo estava molt inquiet per la seva absència durant aquests dos dies, però m'ha tranquil·litat de seguida quan m'ha dit que no em deixaria mentre pogués, i m'ha encoratjat perquè continuï tancat a casa, car segons ell és l'única manera d'afrontar l'estranya epidèmia.

No fa gaire que m'acaba de trucar l'Eduard, des de casa seva, per dir-me que tot segueix igual. No m'ha pas vingut de nou. Es veu que ha explorat tot el barri, aquest migdia, i m'assegura que som les dues úniques persones vives. Hem quedat que a les set en punt, cada tarda, ens trucarem, mentre vagi la línia telefònica, per fer-nos saber que estem vius. De moment, la televisió fa una setmana que ja no va, i només algunes emissores de ràdio funcionen, a intervals, mentre puguin mantenir les seves plantilles regulars, ja que la malaltia també està delmunt el seu personal. En una de les emissions recomanaven, per cert, que els pocs habitants de la ciutat que quedin, mirin de no usar excessivament el telèfon.

Ningú, en tot el país, sap ben bé què està passant. L'únic que sabem, l'Eduard i jo, és que al barri només hi quedem nosaltres. Pel seu ofici, ell es

* Miquel Vilardell i Molsosa (Taradell, 1960) viu a Vic d'ençà de 1984. Ha publicat textos originals a les revistes «Home Zero», «La Rella» i «Cavall Fort» i treballs de crítica literària i cinematogràfica als diaris comarcals «El 9 Nou» i «La Marxa». Actualment ressenya llibres al suplement de Cultura del diari «Avui». Li interessen les més variades formes narratives, però ha conreat especialment la literatura juvenil. Els dos contes que publiquem a continuació formen part del volum inèdit *Contes de la vora del mort* (Premi ex-aequo l'any 1983 dins els Premis de Primavera per a Joves convocats per l'Ajuntament de Vic).

veu obligat a sortir cada dia, però jo, mentre pugui, em quedaré tancat aquí dins. Tinc llaunes per a dos mesos. Però, i quan se m'acabin?... (Arronsament d'espatlles).

Dilluns, 18 de novembre

Cal extremar al màxim les precaucions. Avui se m'ha acudit que la malaltia, virus o el que sigui es pot infiltrar per la llum, i per això he tancat totes les portes i finestres de la casa, perquè la claror del dia no pugui penetrar per enlloc.

L'Eduard acaba d'anar-se'n. Està molt desfet. L'he hagut d'animar jo, dient-li allò tan tronat, però que sol ser eficaç, que mentre hi ha vida hi ha esperança. La seva resposta, però, m'ha desconcertat.

—I on és, la vida?— m'ha demanat.

Dijous, 21 de novembre

Aquests darrers dies s'ha aguditzat el fred. Diuen, per la darrera emissora radiofònica que encara funciona, que ha baixat la mortaldat les darreres 48 hores. Les autoritats guarden un silenci absolut sobre la quantitat exacta de víctimes per la malaltia. I els científics? D'ells tampoc no se sap la seva opinió. L'Eduard em confirmava ahir que hi ha més de mitja nació despoblada. Es veu que quan acaba la feina, es passeja pel centre de la ciutat i no troba ningú. En realitat, des d'ahir només parla amb mi, car el seu soci ja no s'ha presentat a la feina, i està convençut que s'ha mort. Hi ha centenars de cotxes aturats i abandonats, molts pisos buits i tots els comerços espoliats. Els semàfors ja no funcionen, i només va una sola línia d'autobús en tota la ciutat. El metro tampoc no va. És depriment.

Divendres, 22 de novembre

Ahir i avui l'Eduard ha vingut tard. Diu que se li ha duplicat la feina, però ell vol seguir treballant, tot i que jo li aconsello que plegui. M'ha pujat un diari, el darrer, publicat fa un parell de dies, però no diu res de nou. Afirma que la situació segueix estable, però no dóna explicacions del que passa a l'estranger o a la resta del país. L'Eduard m'assegura que estem en un punt límit. No pot anar a comprar enlloc, i he hagut d'oferir-li algunes llaunes, que primer no volia endur-se, però jo he insistit que ho fes. Si seguim així, però, sé que no aguantarem més enllà de trenta o trenta-cinc dies.

Dilluns, 26 de novembre

L'Eduard m'acaba de trucar de casa seva i m'ha donat una notícia esfereïdora. No n'he volgut fer cas, al principi, perquè he cregut que sols es tractava d'un rumor poc fonamentat, però després de donar-hi voltes no m'ha semblat tan inverosímil com això. Segons la cunyada del seu ex-soci, aquesta és l'única ciutat en tota la nació on encara hi ha vestigis de vida. El país està absolutament deshabitat. Quant a l'estranger, la manca de notícies fiables ens fa creure que tot el planeta és víctima de l'epidèmia mortal. Ens estem quedant sols? Em sento realment espantat... però què em fa por?, no

saber l'origen de la malaltia o el perill de ser l'últim home?... Encara es pot lluitar (???)

Divendres, 30 de novembre

Fa un parell de dies que s'ha tallat el telèfon, i l'Eduard ve a hores intempestives, per culpa d'un excés de feina. Dimarts va plegar a les nou, l'endemà també i ahir a les deu tocadés. Avui no sé què li passa, però són les deu i quart i encara no m'ha vingut a veure. Em té capficat. Avui he hagut de tirar una llauna de sardines en conserva perquè estaven en molt mal estat, i això vol dir que el rebost se m'està buidant a marxés accelerades. Quan vingui, haurem de fer un pacte...

Dissabte, 1 de desembre

Ahir l'Eduard va venir tardíssim. Ja era a dormir quan trucà la porta. Va entrar plorant, dient que el seu ex-collega del barri de dalt i la seva cunyada havien mort i que ara sí que només em conceixia en mi, en tota la ciutat, i m'assegurà que no teníem escapadòria, que també agafaríem la malaltia. Em desesperà el seu derrotisme, però el vaig consolar com vaig poder, deixant que es quedés a dormir al sofà del mejador.

Dilluns, 3 de desembre

La corrent elèctrica no funciona i per il·luminar les tenebres del pis m'he de valer de ciris i espelmes. Fa quinze dies que no veig la llum del carrer, i si no fos per l'Eduard, que m'ho conta, no sabria mai si ha fet sol o ha plogut. Ara mateix m'acaba de dir que fa un dia ben serè, i això encara fa més tràgica la nostra situació. A mi no m'importa tornar-me un talp, com diu ell, si sobrevisc, però vés a saber si em donarà resultat.

Dilluns, 11 de desembre

He estat tota una setmana sense escriure, ja que he tingut molta feina a endreçar vells papers, antigues fotos i altres records d'infància que m'ha fet gràcia retrobar. L'Eduard diu que ja no té feina, pràcticament, però que va al treball per pura inèrcia. Segueix convençut que ja només quedem ell i jo, en tota la ciutat. Tinc por de quedar-me sol, sense ell, i per això repasso velles pertinences. Potser em moriré aviat, i vull aferrar-me a la memòria... però de què em serveix si no puc compartir-la amb ningú?

Dimecres, 14 de desembre

L'Eduard ve molt poc per casa. Diu que ho fa per no abusar de la meua generositat, però crec que en realitat tem que ens encomanem la malaltia.

Divendres, 16 de desembre

L'Eduard ha vingut molt excitat. Està desesperat. Afirma que el planeta està desert, i quasi m'ha enfonsat a mi i tot amb la seva histèrica desesperació. No he dit res, però m'ha fet l'efecte que el virus l'ha començat a atacar...

Diumenge, 18 de desembre

La providència (el Destí o el que sigui) ha fet que la meua soledat finís. Aquest matí, després d'acabar-me la darrera llauna de fesols en conserva, he sentit un soroll estrany a la porta del pis, com si algú la volgués forçar, o l'estés esgarrapant. A poc a poc m'hi he apropat i he obert la porta d'una estrebada, i llavors, d'un salt, ha entrat dins del pis un enorme pastor alemany, lladrant i movent la cua.

No m'agraden el gossos, i menys aquest, pudent i baladrer. Després de recuperar-me de l'espant el primer que he fet ha estat fer-lo marxar, però l'animal se m'ha assegut damunt la catifa del meu dormitori, treient la seva llarga llengua rosada i babejant, tot mirant-me dòcilment, sense cap mena d'evident desig de sortir de casa.

Quan m'he cansat de cridar, he anat a buscar una escombra per clavar-li algun cop, a veure si així reaccionava, però de seguida que he alçat la improvisada arma contra seu, ha començat a bordar-me, ensenyant-me ferotgement els seus ullals, i jo m'he fet enrere massa bruscament, puix que he tombat l'espelma que illumina la meua cambra i ens hem quedat del tot a les fosques.

En fi, que la feina que m'ha donat el condemnat gos ha estat suficient com perquè veiés que l'animal em pot fer companyia en aquestes llargues i avorrides hores de soledat. El problema està en la teca, però menjant menys també podem viure, i així allargo les provisions.

Diumenge, 25 de desembre

He passat una setmana sense saber res de l'Eduard i haig d'admetre que estic sol. Sabia que l'Eduard no aguantaria tant temps el seu contacte amb cadàvers i ell també s'aniria tornant un esporuguit, un moribund prematur... Ara, almenys, sé que és aquest el virus temible. Però jo també començo a témer la mort. Hauria d'estar content, per ser el darrer home? M'estic aquí, perplex, amb la darrera ampolla de xampany que tenia desada a l'armari de la cuina, per celebrar un Nadal solitari, posar l'últim de la meua vida. I el pitjor del cas, és que si em moro ningú s'ocuparà de mi. No hi ha metges, no hi ha capellans i l'Eduard era el darrer enterramorts que quedava!... M'enterraràs tu, Eva, gossa companya? Ara que he descobert que ets femella i que els gossos m'agraden, aviat m'extingiré.

Si algun dia troben aquest diari, què pensaran de mi els seus lectors? Potser em creuran més poruc que l'Eduard, per no haver sortit de casa i no haver donat la cara... Trista condició la del darrer home! No em miris així, Eva, que encara em faries tenir més compassió per mi mateix. De tota manera, tots dos som uns sobrevivents i per això ens hem trobat... ens havíem de trobar. Dos sobrevivents o dos naufrags covards? Tant m'és! En qualsevol cas, bon Nadal, Eva, de part del teu Adam.

CONSUMATUM EST

La pudor i la calor són terribles, aquí dins. Estic tan estret que no puc fer moviments si no vull perdre, encara, més aire. Davant meu hi ha l'esvoranc que he fet abans i a través d'ell puc veure a fora, però això no m'anima gens, no significa res, o si de cas, tan sols, que vaig defallint a poc a poc. Pressento que ara sí que tot s'ha acabat, però abans de finir vull recordar ben bé el que m'acaba de passar i que per mi sol no puc (ni pretenc) entendre.

El primer que recordo ha estat el despertar, aquí mateix on sóc ara, però dins de la tenebra més negra i temible que mai hagi vist. No sabia on era, ni què hi feia, ni com havia anat a parar allà. I el cas és que jo hi era, i sense tenir consciència, tampoc, de qui era jo. Em vaig remoure una mica en la fosca, angoixat perquè tot d'una sentia que m'ofegava. Encara no feia ni deu segons que m'havia despertat que l'asfíxia s'apoderava de tot el meu ànim i em deixava com escanyat en la muda obscuritat. Vaig moure'm, però sols fou un intent, car estava com empresonat en un recinte molt petit, a la mida del meu cos.

I el cas és que necessitava respirar, respirar, respirar... De sobte, amb totes les meves forces, mig defallides, vaig clavar un cop fort, amb el cap, contra el meu sostre, que va fer un retruc com si fos de suro o fusta. El més estrany, però, era que jo no me'n sentia, de la topada, i en canvi bé respirava! De tota manera, no vaig pas pensar-m'hi més: amb més força que abans vaig aixecar amb empenta mig cos amunt i la batzegada fou tan forta, o bé aquell material era tan feble, que vaig aconseguir fer un forat i treure el cap a... més fosc!

Ara, de tota manera, em podia moure amb més llibertat, i vaig notar que els dos braços m'obeïen, i a través d'ells vaig alliberar-me d'aquella mena de fusta o suro que em feia de sostre, i que devia estar pollada perquè després de dues sacsejades fortes, amb peus, braços i caps, quedà esmicolada amb un soroll sec i somort.

Vaig aconseguir arronsar els dos genolls, i posant pla el peu dret, primer, i l'esquerra després, vaig voler posar-me enmig d'aquella foscor estranya, però aquesta vegada no vaig poder fer res, perquè en anar-me a aixecar el meu cap topà contra un altre sostre, però ara inamovible i dur, de pedra. No m'havia fet mal, però em vaig asseure, sorprès per aquell parany absurd del

que no sabia ni com hi havia entrat, però era impossible arribar a cap conclusió per aquest camí, perquè no recordava res.

Llavors vaig notar una embafadora pudor. D'humitat? Podria ser, però semblava que vingués del costat. En qualsevol cas, ara sí que recordava el que era l'olorar, i això em despertà una sensació d'allunyament que només ara, quan tot ha passat, m'explico amb exactitud; era com redescobrir que no sempre un pot estar dormint i somniant.

Vaig començar a palpar les parets que m'empresonaven, tot constatant que no tenia el sentit del tacte, mentre que sí que tenia el de l'olfacte i de l'oïda (havia sentit el soroll dels cops); només em faltava saber si tindria gust i vista. L'obscuritat era tan negra que em creia que m'hauria tornat cec, i aquest pensament em va treure de polleguera. Anava donant voltes a aquell recinte minúscul, de quatre parets, però no m'en sortia. Engabiati com una bèstia, així em sentia jo, llavors!

Tenia por, i això encara empitjorava més la meva situació. Em feia massa preguntes insostenibles, buscant el qui i el què de la conxorxa. Anava donant voltes més i més ràpid, tot dient-me que no tenien cor... Cor!... No em sentia bategar el cor!... Vaig acostar-me la mà al pit, però, és clar, no vaig notar res. Estava ben esverat, i tot d'idees terrorífiques m'angoixaven, i per oblidar-les vaig començar a picar com un foll per les parets de la cella monstruosa.

Els braços colpejaven el sostre, els peus el terra i el cap a la paret del davant, però sense sentir-me'n. Això va durar una eternitat, per mi. Recupera-va, en el pensament, la idea de «Temps» i començava a tenir un valor, un valor tan empresonador com el d'aquell lloc, i això accelerà l'energia amb la qual «lluïtava» contra allò. Era com si ja l'hagués sentit abans, el mot «temps», i sense saber ben bé el seu significat ara em fes l'efecte que era horrible. I fou en aquell instant que, després d'un soroll més sec que abans, va entrar llum als meus ulls.

Hi veia, doncs! I veia, a més, un gros esvoranc en la paret, ben bé al meu davant, fet amb el cap, en una paret de totxana prima, segurament no gaire consistent tenint en compte el diàmetre considerable del forat que jo hi havia fet. L'obertura era prou grossa com perquè jo hi passés sencer, sense gaire dificultats. Però no ho podia veure bé, encara, perquè la llum exterior em feria i em va fer abaixar la vista.

Vaig respirar fort aquella olor pura de fora, que em va fer sentir com en un altre món, quasi en un paradís, i al mateix temps la vista se m'acostumà a aquella rabiüda claror. Llavors, mig ajupit, vaig treure el cap a fora i em vaig adonar que estava encimbellat... en el nínxol d'un cementiri, des del qual me l'estava mirant! Els xiprers fou el primer que vaig veure, després la capella i, finalment, l'herba del terra, humida, segurament per una pluja de feia poc. Davant per davant hi veia més nínxols, a una altura de quatre pisos, i en un quart pis em trobava jo!

Assegut en aquell indret, defallit per l'estranya descoberta, em vaig quedar mirant aquell cel rúfol que era tot el que podia llucar més enllà del

cementiri. El silenci era absolut, i hauria dit que érem a mitja tarda, però ara m'adono que devia ser més tard i tot. No podia entendre com havia estat enterrat viu, i menys quina era la meva família, ni els motius que els havien induït a fer-ho. Mirant, mirant vaig descobrir un típic campanar de poble, que no m'era desconegut del tot, i una carretera i més enllà un bosc sota unes muntanyes nevades que em feren una impressió d'immensitat absoluta, com si al món només hi existís jo. Era una pau incòmoda.

Encara no entenc com, però el cas és que vaig aconseguir treure el cap per l'esvoranc fet i, des d'aquella altura, vaig saltar a terra, totalment inconscient de les possibilitats de la meua energia. No em vaig fer gens de mal, això sí, i com que sols volia sortir d'allí vaig posar-me a córrer cap a la porta enreixada del cementiri, mig oberta, vaig travessar-la i vaig agafar un camí que es perdia rere d'una pineda cap al cantó oposat al campanar.

No tenia ni idea de cap a on volia anar, però em semblava que ja en tenia prou estant viu, i així vaig córrer un parell de minuts, almenys, passant per sota dels pins, allunyant-me del cementiri, i apropant-me a uns camps de blat o d'ordi, després de passar un revolt.

Van començar a caure unes fines i fredes gotes d'aigua, i una d'elles ressolà fins a la meua boca, la qual va trobar-hi un gust inexpressable però que em donà constància que, si més no, encara no havia perdut aquell sentit. Mentre, vaig anar minvant el ritme de la meua correguda, a mida que el camí es feia més costerut i m'enfilava a una carena pedregosa. Passada la carena, em vaig dir, deu haver-hi una casa, ja que vaig veure-hi fum. Aviat vaig distingir la teulada i la xemeneia de la casa, mig amagada per culpa de dos roures grossos que en tapaven la visibilitat. Em vaig sentir content. Per fi veuré algú, em vaig dir, malgrat que no sabia ni què diria ni com. No sabia on em trobava, no sabia què hi feia allà i, a més, no sabia ni el meu propi nom.

Em vaig aturar, una mica neguitós. Escoltava el remugar dels porcs, a la cort de la casa, i també uns gossos, bordant, i això m'empenyia a la vida, però el temor a no ser ben rebut a la casa em deixava clavat. Veient, però, que no en treia res, d'aquelles obscures reflexions, i com que el cel s'estava enfosquint cada vegada més i sabent que aquelles quatre gotes que estaven caient aviat serien un ruixat, em vaig afanyar a pujar al turó que donava al mas.

Quan vaig ser a dalt, vaig apreciar clarament on em trobava, i vaig veure com els gossos redoblaven els seus lladrucs en fitar-me, però ningú més s'estava per aquells encontorns. Els gossos eren un parell de mastins furiosos, que bordaven fermats per una llarga cadena a prop del portal, estirant-se i fent salts amb ràbia cap endavant, reculant a cada batzegada de la cadena, tensa, i amb el perill que quedessin escanyats pel collar que portaven. Tot afluixant el ritme del meu caminar, m'hi apropava intentant somriure a les bèsties, però s'escargamellaren encara més, fins al punt que em vaig aturar per mirar-los bé. Tant en els seus ulls, sanguinolents, com en els esmolats ullals que m'ensenyaven i en la potent i tensa musculatura del seu cos, em semblava veure-hi un indicatiu de terror sobrenatural, però finalment vaig creure que devien ser manies meves.

Entre els gossos i jo hi havia un immens bassal, format segurament a còpia de moltes pluges seguides, i m'hi vaig anar acostant, a poc a poc. Els gossos, furióssims, m'espantaven cada vegada més i això em va fer aturar, de nou. Llavors vaig veure que si passava per damunt d'unes pedres que sobresortien del fang del bassal, era molt probable que els gossos no m'atrapessin. Però ja anava a posar el peu damunt la primera pedra, que em vaig quedar paralitzat davant de la imatge que la tèrbola aigua terrosa del bassal em tornava. Aquella cosa que jo estava veient no era més que un munt d'ossos, un esquelet, una calavera amb les seves clavícules, costelles, un crani de closca pelada i un color fastigosament ocre i brut per tot l'esquelet que era jo!

La visió se'm va fer més espavoridora en veure'm encara els ulls, les orelles i el nas intactes, com en un ball de disfresses macabre i ridícul. Vaig haver d'allunyar la vista ràpidament del trist espectacle. Amb la ferotgia dels crits canins, i amb l'espant de la meua pròpia visió en el cos (el cos?), em vaig arrencar a córrer per allunyar-me d'allà el més aviat possible. En recular vaig relliscar i caure de cara contra el fang, omplint-se'm de terra la boca, que vaig escopir pel mal gust que tenia. Ara havia trobat el quart sentit! Llavors, es va posar a ploure amb ganes.

Vaig córrer com un desgraciat, xop fins al moll de l'os (i mai tan millor expressat) amb la imatge de l'esquelet, el meu esquelet, en l'inexistent cervell, i vaig tornar-me'n al cementiri, on ara m'estic, de nou al meu nínxol, d'on no n'hauria d'haver sortit mai. M'he tancat aquí amb els trossos de totxana que he trobat a fora i, encara que m'estic ofegant lentament, és el que més desitjo, ja que mentre estigui com estic no sabré mai ben bé si sóc un mort o un viu. No sé el temps que fa a fora, però em sembla que fa hores i hores que plou. Penso que potser aquest és l'Altre Món. Si és així, seria força lleig i trist. Ara que, a mi, què m'importa? L'únic que vull, de debò, ara, és reposar en pau.

Miquel VILARDELL I MOLSOSA

C. Joan Puig, 4, 1er., 3a.

08500 VIC